

Adı:
Soyadı:
Sınıfı-numarası:

ŞEHİT SELİM TOPAL ORTAOKULU 2. DÖNEM 1. PERFORMANS DEĞERLENDİRME SINAVI
(AD, ADIL, ÖN AD, İLGEÇ, BAĞLAÇ, ÜNLEM VE TAMLAMALAR)

BAŞARILAR DİLİYORUM.

1. İlgeç ve bağlaçların tek başına anlamları yoktur. İlgeç ve bağlaçlar tümcede anlam kazanırlar. Tümcede sözcükler arasında anlam ilgisi kuruyorsa “ilgeç”; sözcükleri, sözcük öbeklerini ya da tümceleri bağlıyorsa “bağlaç”tır.

Örnek: Sizi öteden beri tanırım. (ilgeç tir, tümceye zaman anlamı katmıştır.)

Ben de sizinle gelirim ama erken dönerim. (Bağlaçtır, iki tümceyi bağlamıştır.)

Aşağıdaki dizelerin hangisinde hem ilgeç hem de bağlaç vardır?

- a) Yangın görmedi hiç bu köyler balam
Ama susuzluktan toprak yarılmış kulaç kulaç
b) Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol
Sallanmaz o kalışta ne mendil ne de bir kol
c) Sarı kanaryalar, süt beyaz kanaryalar
Öter balkonunda akşama kadar
d) Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler
Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler
2. “İle” sözcüğü hem ilgeç hem de bağlaç olarak kullanılabilir. Bir tümcedeki “ile” sözcüğü yerine “ve” bağlacı getirebiliyorsak bağlaçtır, getiremiyorsak ilgeçtir. Buna göre aşağıdaki tümcelerin hangisinde “ile” sözcüğü ilgeç (edat) görevinde kullanılmıştır?

- a) Elindeki uzun saplı fırçayla tavanı boyadı.
b) Bir romanıyla bir öyküsü filme alındı.
c) Gömleğimle ceketimi kuru temizlemeye verdim.
d) Matematikle İngilizceye yeteri kadar çalışmamış.

3. Aşağıdaki tümcelerin hangisinde ünlem bir duyguyu ifade etmek için kullanılmamıştır?

- a) Aaa, ne kadar ayıp bu yaptıkların!
b) Tüh be, uçağı da kaçırdık.
c) Hey ! sen, nereye böyle ?
d) Eyvay, şimdi yandığımızın resmidir.

4. “Sen ninni söylerken anne ak güvercinler evimize, gelinböcekleri Saçımın tellerine konuyor” bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- a) Niteleme ön adı (sıfatı) b) kişi adılı(zamiri)
c) Belirtme ön adı d) iyelik eki almış sözcük

- I. Şu kitabı da almak ister misiniz? (İşaret)
II. Herkesi dinle, sonra bildiğini yap. (belgisiz)
III. O da sonunda iyi bir şirkette işe başladı. (Kişi)
IV. Sen benim kaç soru çözdüğümü biliyor musun? (Soru)

5. Adın yerini tutan sözcüklere adıl ya da zamir denir. Yukarıdaki tümcelerin hangilerinde ayraç içinde belirtilen adıl türünün örneği yoktur?

- a) I ve II b) I ve IV c) III ve IV d) II ve III

6. “yalnız” sözcüğü aşağıdaki tümcelerin hangisinde ilgeç (edat) görevinde kullanılmıştır?

- a) Ülkemizde evsiz barksız ne çok yalnız insan var.
b) Kimi kimsesi olmayan yaşlı kadın yıllardır yalnız yaşıyordu.
c) Yardım ederim yalnız sen de bana yardım etmelisin.
d) Arkadaşım, beni bu dertten yalnız sen kurtarabilirsin.

7. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi bağlaçtır?

- a) Öteden beri severiz baharın müjdelediklerini.
b) Bizler de kuş olup uçarız göğün sonsuzluğunda.
c) Yürüyelim arkadaşlar! Özgürlüğü, mutluluğa doğru...
d) Bir yel ki bin bir çiçeğin kokusuyla bahçemde dolandır.

8. “Gün doğmadan başladı filizkiran fırtınası ne dal kaldı ne tomurcuk” bu tümcede yer alan tamlamanın özdeşi aşağıdaki tümcelerin hangisinde vardır?

- a) Buralarda denizler de yağmurlar da hep çiçek kokar.
b) Büyük mavi bir kelebek mavisini ışıklara yayararak geldi.
c) İhlamur ağaçlarında bir rüzgâr, bir rüzgâr...
d) Sen gülünce içimde binlerce kelebek kanatlanırdı.

9. Kendinden sonra gelen adları niteleyen yani varlıkların; kavramların durumlarını, biçimlerini, renklerini... kısaca “nasıl” olduklarını” gösteren ön adlara “niteleme ön adı/sıfatı” denir. Hangisinde “mavi” sözcüğü niteleme ön adı (sıfatı) görevinde kullanılmıştır?

- a) Peri, gök mavisine baktı. Çok mavi, dedi.
b) Denize baktı, deniz mavi...Bütün dünya masmavi...
c) Mavinin içinde mavi bir kuş kanat çırpıttı maviliğe.
d) Peri, mavinin kollarında uzandı sonsuzluğa.

10. Aşağıdaki tümcelerde yer alan altı çizili sözcüklerden hangisi “ad/isim” değildir.

- a) Bilinçli bir şekilde doğay yok eden tek canlı insandır.
b) Hayat her zaman bize seçenekler sunar.
c) Tüketmek yerine üretmenin mutluluğunu keşfetmelisin.
d) Yaşamak bir arayıştır, ararsanız bulursunuz.

11. “için” ilgeci aşağıdaki tümcelerin hangisine “neden-sonuç” anlamı katmıştır?

- a) Isınmak için avlunun ortasına kocaman ateş yakmıştık.
b) Kara günümde yanımda olduğun için sana minnettarım.
c) Yarışmada dereceye girebilmen için çok çalışmalısın.
d) Öğretmenlerin senin için güzel şeyler söylediler.

12. Altı çizili sözcüklerin türü hangi şıkta yanlış verilmiştir?

- a) Bütün insanları severdim, artık sadece iyi insanları seviyorum. (Belgisiz ön ad /sıfat)
b) Yanımda iyiliğe yatırım yapan insanlar olsun yeter bana. (Kişi adılı/ zamiri)
c) İnsan para kazanabilir ama asıl önemli olan insan kazanabilmek. (Bağlaç)
d) İnsan balıklama dalmalı hayatın içine. (ilgeç/ edat)

13. Altı çizili sözcüklerle ilgili verilen bilgilerden hangisi tamamıyla doğrudur?

- “Uzak ülkeler çekmeli seni, tanımadığın insanlar Bütün kitapları okumak, bütün hayatları tanımak arzusuyla yanmalısın
Değişmemelisin hiçbir şeyle bir bardak su içmenin mutluluğunu Fakat ne kadar sevinç varsa yaşamak özlemiyle dolmalısın”
a) Ülkeler: özel ad- somut ad- çoğul ad
b) Arzu: özel ad- soyut ad- tekil ad
c) Bardak: cins ad- somut ad- tekil ad
d) Mutluluğunu: cins ad- soyut ad- topluluk adı

Her soru 4 puandır. İki soru joker sorudur.

14. Aşağıdaki dizelerde yer alan altı çizili tamlamalarla ilgili verilen bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

- I. Yürüdü uçurumun kenarına kadar, eğildi durdu.
 - II. Bıraksalar, ince uzun bacakları üstünde yaylanarak
 - III. Ve karanlıkta akan bir yıldız gibi kayarak
 - IV. Kocatepe'den Afyon Ovası'na atlayacaktı...
- a) I.Dizede belirtili ad tamlaması vardır.
b) II.Dizede zincirleme ad tamlaması vardır.
c) III. Dizede ön ad tamlaması vardır.
d) IV.Dizede belirtisiz ad tamlaması vardır.

15. Sevgiyle büyür bütün çocuklar,
Ben çocuklarla büyüyorum.
Yarı çıplaksa eğer çocuklar sokaklarda,
Olmaz olsun ipekler, oyuncaklar diyorum.

Bu şiirde aşağıdakilerden hangisi **yoktur**?

- a) ilgeç b) ön ad tamlaması c) ad tamlaması d) kesir sayı ön adı

16. Aşağıdaki tümcelerin hangisinde “ah” sözcüğü **ünlem** görevinde **kullanılmamıştır**?

- a) Ah, kolumu bahçenin demir kapısına çarptım!
- b) Ah ah, nerede kaldı güzelim gençlik yıllarım!
- c) Ah aldık boş yere; tüh, haksızlık etmişiz!
- d) Ah, şimdi bir dere kenarında olmak vardı!

17. Adın önüne gelerek adı niteleyen ya da belirten sözcüklere ön ad ya da sıfat denir.

Örneğin: “güzel çocuk / bu çocuk / hangi çocuk / tüm çocuklar / iki çocuk” altı çizili sözcükler ön addır. Bu bilgidenden yararlanarak aşağıdaki tümcelerin hangisinde “ve” bağlacı ön adları (sıfatları) bağlamıştır?

- a) İstanbul, Ankara ve İzmir büyük şehirlerimiz arasında yer almaktadır.
- b) Çocukların iyi yetişmeleri yalnız aile ve okul eğitimine değil, iyi arkadaş seçmelerine de bağlıdır.
- c) Ulu önderimiz Mustafa Kemal Atatürk, Kararlı ve azimli insandı.
- d) Anadolu’nun bilge ruhuydu anneannem ve ben onu çok severdim.

18. Aşağıdaki tümelerin hangisinde “gibi” ilgeci tümceye farklı bir anlam katmıştır?

- a) Anneannemle ben mıknaşsın çekim gücü gibi çekerdik birbirimizi.
- b) Fırat Nehri, yorgunluğuna inat genç bir ırmak gibi akıyordu.
- c) Bu yıl da havalar iyi gidiyor, kış gelmeyecek gibi.
- d) Durmuş bir saat gibiydi durup geçmeyen zaman.

19. Siz benim çiçeklerimi gördünüz mü?
Güzel mi güzel papatyalarım var.
Sardunyaları gördüm mü içim açılır.
Korkuyu doğuran bilgisizlik midir?

Aşağıdakilerden hangisi “mi” ilgecinin bu tümcelere kattığı anlamlardan biri **değildir**?

- a) koşul b) pekiştirme c) soru d) zaman

20. “için” sözcüğü aşağıdaki tümcelerin hangisinde “ilgeç” olarak **kullanılmıştır**?

- a) Sınıfın içinde koşuşturup durmayın.
- b) Arkadaş, senin için geçmiş?
- c) Çayınızı için, sonra gideriz.
- d) Gülmemek için kendini zor tutuyordu.

21. “Ancak” sözcüğü yerine “ama” bağlacını getirilebiliyorsa **bağlaç**, “sadece” sözcüğünü getirebiliyorsa **ilgeçtir**.

Bu bilgiye göre aşağıdaki tümcelerin hangisinde “ancak” Sözcüğü **bağlaç** görevinde **kullanılmamıştır**?

- a) Bu tür soruları ancak Umut çözebilir.
- b) Dolma kalem alacaktım ancak param yetmedi.
- c) Verdiğin kitabı okudum ancak hiç beğenmedim.
- d) Çalıştım ancak istediğim notu alamadım.

22. Altı çizili, ikili bağlaçlardan hangisi tümceye olumsuzluk anlamı **katmıştır**?

- a) Burada denizin de güneşin de keyfini çıkarabilirsiniz.
- b) Bu dünya ne sana ne bana kalır.
- c) Hem annesine hem babasına hediye almış.
- d) Ya tiyatroya gidelim ya da sinemaya.

23. Aşağıdaki tümcelerin hangisinde “doğru” sözcüğü **ilgeç** (edat) görevinde **kullanılmıştır**?

- a) Çocuklar, parka doğru gidiyorlardı.
- b) Doğru yollar bulmalıyız kendimize.
- c) Her zaman doğru konuşmalıyız.
- d) Doğruyu söylediğini nereden anlarsın?

- Off, yetti senin bu yaptıkların ama!
- Ahh, nerede o eski güzel günlerimiz!
- Üff, ne zaman sona erecek bu toplantı!
- Vay, seni de mi bu halde görecektik!

24. Aşağıdakilerden hangisi, bu tümcelerde yer alan **ünlemlerin tümcelere kattığı anlamlardan biri değildir**?

- a) Sıkılma b) kızma c) özlem d) üzülmeye

25. Yalova termal yolunda çiçek satan çiçekçi kız
Saçlarına papatyalar takmış
Şarkılar söylüyor bir yandan.
Kederli şarkılar

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi **yoktur**?

- a) Çokluk eki almış birden çok ad
- b) Belirtili ad tamlaması
- c) Birden çok ön ad tamlaması
- d) Bulunma durum eki almış ad

26.

- adları soru yoluyla belirten ön adlara soru ön adı denir.
- adları işaret yoluyla belirten ön adlara işaret ön adı denir.
- adların miktarlarını kesin olarak değil, belirsiz bir şekilde bildiren ön adlara belgisiz ön ad denir.

Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi, açıklaması

Verilenön ad çeşitlerinden herhangi birine örnek olamaz?

- a) Dün köylüler, su meydana toplanmıştı.
- b) Birçok şehir gezdim buraya gelmeden önce.
- c) Dördüncü ayda yağmur yağmaya başladı.
- d) Hangi filmi izlemek istersiniz bugün?

27. Adıllar, adın yerini tutan sözcüklerdir. Buna göre,

“Ah bu türküler, köy türkülerini

Dilimizin tuzu, biberi

Memleket ahvalini onlardan sor

Kitaplarda değil, türkülerde ara Yemen’i

Öleni, kalanı, gidip gelmeyi”

dizelerindeki altı çizili adılın, yerini tuttuğu ad aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Kitap b) Köy c) Türkü d) Dil